

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій

ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНОГО ТА МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до семінарських занять для підготовки здобувачів вищої освіти
освітнього ступеня «магістр»
за спеціальністю 081 «Право»
Освітньо-професійна програма «Адміністративна та цивільна юстиція»

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
кримінального права та правосуддя
Протокол № 10 від 24.06.2024 року

Чернігів 2024

Проблеми національного та міжнародного кримінального права. Методичні вказівки до семінарських занять для підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 081 «Право» освітньо-професійна програма «Адміністративна та цивільна юстиція» / Укл.: Коломієць Н.В. Чернігів: Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій НУ «Чернігівська політехніка». 2024. 28 с.

Укладачі: Коломієць Наталія Володимирівна, д.ю.н., професор.

Відповідальний за випуск: Сенченко Надія Миколаївна, к.ю.н., доцент.

Рецензент: Селецький Олексій Вікторович, кандидат юридичних наук, доцент, декан юридичного факультету Навчально-наукового інституту права і соціальних технологій НУ «Чернігівська політехніка».

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНОГО ТА МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА».....	5
1.1 Тематичний план навчальної дисципліни «Проблеми національного та міжнародного кримінального права».....	5
1.2 Методи поточного контролю.....	15
2. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	16
Тема 1. Проблемні аспекти застосування закону про кримінальну відповідальність	16
Тема 2. Особливості призначення покарання.....	19
Тема 3. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки	23
Тема 4. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності	24
Тема 5. Становлення та розвиток міжнародно-правового співробітництва в боротьбі зі злочинністю	24
Тема 6 Міжнародний кримінальний суд: статус, судоустрій і юрисдикція	26
Тема 7. «Право Женеви».....	26
Рекомендована література	27

Вступ

Метою викладання навчальної дисципліни «Проблеми національного та міжнародного кримінального права» є формування у здобувачів вищої освіти глибоких теоретичних і практичних знань в галузі кримінального права України, а також формування цілісної системи професійних знань про міжнародні злочини, на які поширюється юрисдикція Міжнародного кримінального суду, вироблення основних умінь, навичок та інших компетентностей здобувачів вищої освіти в сфері застосування норм міжнародного кримінального права як у міжнародній, так і у національній юрисдикціях, імплементації його норм у національному праві України, критичної оцінки доктрини і судової практики міжнародних кримінальних судів.

1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНОГО ТА МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА»

1.1 Тематичний план навчальної дисципліни «Проблеми національного та міжнародного кримінального права»

Змістовий модуль 1. Теоретичні та практичні проблеми застосування норм Загальної частини Кримінального кодексу України.

Тема 1 Кримінально-правова політика України

Поняття та зміст кримінально-правової політики. Суб'єкти формування кримінально-правової політики. Учасники кримінально-правової політики. Державна політика боротьби зі злочинністю. Напрями та рівні кримінально-правової політики. Кримінально-правова, кримінально-процесуальна, кримінально-виконавча та кримінологічна політики. Доктринальний, програмний, законодавчий, правозастосовний, правовиконавчий та науковий рівні. Предмет та завдання кримінально-правової політики. Цілі кримінально-правової політики. Принципи та методи кримінально-правової політики.

Тема 2. Проблемні аспекти щодо застосування джерел кримінального права України

Конституція України. Кримінальний кодекс України. Рішення Конституційного Суду України. Постанови Пленуму Верховного Суду України. Міжнародні договори та міжнародні угоди. Практика Європейського суду з прав людини. Правова доктрина. Інші джерела кримінального права.

Тема 3. Проблемні аспекти застосування закону про кримінальну відповідальність

Ознаки кримінального закону України, його основний зміст. Діюче кримінальне законодавство України. Структура кримінального закону.

Загальні принципи чинності кримінальних законів у просторі. Територіальний принцип дії кримінального законодавства, принцип громадянства, універсальний принцип їх характеристика. Дія кримінального закону у відношенні діянь, скоєних іноземними громадянами і особами без громадянства. Вирішення питання про кримінальну відповідальність дипломатичних представників іноземних держав, та інших осіб, невідсудних у

кримінальних справах судам України.

Дія кримінального закону в часі. Порядок опублікування, вступу в силу і припинення дії кримінальних законів України. Зворотна сила кримінального закону.

Тема 4. Проблеми попередньої злочинної діяльності

Стадії умисного кримінального правопорушення: поняття та види. Поняття закінченого кримінального правопорушення. Готування до кримінального правопорушення: поняття, ознаки та види. Відмінність готування від виявлення наміру. Замах на кримінальне правопорушення: поняття, ознаки та види. Види замаху. Відмінність замаху від готування. Добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця, її поняття та ознаки. Діяльне каяття, його відмінність від добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця.

Тема 5. Проблемні питання інституту співучасті у кримінальному правопорушенні

Загальні підходи до розуміння понять «інститут кримінального права» та «співучасть у кримінальному правопорушенні як інститут кримінального права. Межі інституту співучасті у кримінальному праві. Роль історичного розвитку вчення про співучасть. Значення поняття та ознак співучасті у кримінальному правопорушенні. Проблеми змістовної неточності видів співучасників. Форми співучасті. Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення, вчинені у співучасті.

Тема 6. Проблемні питання інституту обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння

Поняття та види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.

Поняття та умови правомірності необхідної оборони. Уявна оборона. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Підстави і ознаки крайньої необхідності. Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони. Фізичний або психічний примус. Виконання наказу або розпорядження. Діяння, пов'язане з ризиком. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Виконання обов'язку щодозахисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

Тема 7. Проблеми застосування заохочувальних кримінально-правових норм

Гене́за виникнення заохочувальних кримінально-правових норм. Поняття та види заохочувальних кримінально-правових норм. Структура заохочувальних кримінально-правових норм. Заохочувальні норми як кримінально-правовий інститут. Функції та принципи заохочувальних кримінально-правових норм. Соціально-правова природа заохочувальних норм кримінального законодавства.

Тема 8. Особливості призначення покарання

Принципи призначення покарання. Загальні засади призначення покарання за кримінальним законом України. Обставини, що пом'якшують чи обтяжують відповідальність. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання за сукупністю злочинів. Межі остаточного покарання, що призначається за сукупністю злочинів. Призначення покарання за сукупністю вироків. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення.

Тема 9. Інші заходи кримінально-правового впливу

Поняття, ознаки та види заходів кримінально-правового характеру щодо фізичних осіб: обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство; примусові заходи медичного характеру; примусове лікування; спеціальна конфіскація.

Поняття заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб. Підстави й умови застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Види заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб.

Змістовий модуль 2. Теоретичні та практичні проблеми застосування норм Особливої частини Кримінального кодексу України.

Тема 10. Злочини проти основ національної безпеки України

Національна безпека України як об'єкт кримінально-правової охорони. Загальна характеристика злочинів проти основ національної безпеки України.

Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади: особливості конструкції юридичних складів та види цього злочину.

Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України: аналіз

юридичного складу злочину, особливості кваліфікації за сукупністю з іншими злочинами.

Державна зрада: аналіз юридичного складу злочину; особливості звільнення від кримінальної відповідальності особи, що вчинила державну зраду.

Посягання на життя державного чи громадського діяча: аналіз юридичного складу злочину.

Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України: аналіз юридичного складу злочину.

Диверсія: особливості об'єктивної та суб'єктивної сторін юридичного складу злочину, форми диверсії.

Шпигунство: аналіз юридичного складу злочину; особливості звільнення від кримінальної відповідальності особи, що вчинила шпигунство.

Колабораційна діяльність: аналіз юридичного складу злочину.

Пособництво державі-агресору: аналіз юридичного складу злочину.

Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань: аналіз юридичного складу злочину.

Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану.

Тема 11. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи

Систематизація юридичних складів кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи за чинним кримінальним законодавством України.

Кримінальні правопорушення проти життя. Кримінально-правове поняття вбивства. Види вбивств за КК України. Умисне вбивство без обтяжуючих і без пом'якшуючих обставин: відмежування від інших видів умисних вбивств. Умисне вбивство при обтяжуючих обставинах: аналіз юридичного складу злочину, особливості кваліфікації окремих його різновидів. Умисні вбивства при пом'якшуючих обставинах: особливості юридичних складів умисного вбивства, вчиненого в стані сильного душевного хвилювання, умисного вбивства матір'ю своєї новонародженої дитини та умисного вбивства при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця. Вбивство через небережність: особливості суб'єктивної сторони юридичного складу злочину. Доведення до самогубства: особливості юридичного складу злочину, відмежування від умисного вбивства та вбивства через небережність.

Кримінальні правопорушення проти здоров'я. Поняття тілесного ушкодження: медичний та юридичний критерій. Види тілесних ушкоджень за

КК України. Залежність ступеня тяжкості тілесних ушкоджень від тривалості розладу здоров'я та розміру стійкої втрати працездатності. Умисне тяжке тілесне ушкодження: аналіз юридичних складів злочину. Умисне тяжке тілесне ушкодження: особливості юридичного складу злочину. Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження: особливості юридичного складу злочину, кваліфікація за сукупністю з іншими кримінальними правопорушеннями. Умисне легке тілесне ушкодження: види, особливості юридичного складу кримінального правопорушення. Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження: особливості об'єктивної та суб'єктивної сторін юридичного складу кримінального правопорушення, кваліфікація за сукупністю з іншими кримінальними правопорушеннями. Побої і мордування: аналіз юридичного складу кримінального правопорушення. Каткування: особливості юридичного складу кримінального правопорушення.

Тема 12. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи.

Воля, честь та гідність як родовий об'єкт злочинів. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи. Система кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи.

Незаконне позбавлення волі або викрадення людини. Насильницьке зникнення. Захоплення заручників. Підміна дитини. Торгівля людьми. Експлуатація дитини. Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом. Незаконне поміщення в психіатричний заклад. Примушування до шлюбу.

Тема 13. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Статева свобода та статева недоторканість як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Види злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Зґвалтування. Сексуальне насильство. Примушування до вступу в статевий зв'язок. Статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку. Розбещення неповнолітніх.

Тема 14. Кримінальні правопорушення проти власності

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти власності.

Власність як родовий об'єкт злочинів. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти власності. Класифікація кримінальних правопорушень проти власності. Безпосередні об'єкти кримінальних правопорушень проти власності. Предмет кримінальних правопорушень проти власності. Відмежування складів кримінальних правопорушень проти власності від суміжних складів кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення проти власності, що полягають у заволодінні чужим майном.

Крадіжка. Грабіж. Розбій. Викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання. Вимагання. Шахрайство. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем.

Кримінальні правопорушення проти власності, не пов'язані із заволодінням чужим майном.

Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. Незаконне привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї. Умисне знищення або пошкодження майна. Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики. Погроза знищення майна. Необережне знищення або пошкодження майна. Порушення обов'язків щодо охорони майна. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво. Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом.

Тема 15. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки

Кримінальні правопорушення у сфері громадської безпеки. Види кримінальних правопорушень у сфері громадської безпеки.

Злочини пов'язані з діяльністю злочинних організацій. Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній. Встановлення або поширення злочинного впливу. Сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності. Бандитизм. Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань.

Кримінальні правопорушення пов'язані з тероризмом. Терористичний акт. Втягнення у вчинення терористичного акту. Публічні заклики до вчинення терористичного акту. Створення терористичної групи чи терористичної організації. Сприяння вчиненню терористичного акту. Фінансування тероризму. Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності.

Злочини, які пов'язані з порушенням спеціальних правил. Напад на

об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. Незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї, або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв. Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів.

Тема 16. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.

Громадський порядок і моральність як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності. Класифікація кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.

Кримінальні правопорушення проти громадського порядку.

Групове порушення громадського порядку. Масові заворушення. Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку. Хуліганство.

Кримінальні правопорушення проти моральності.

Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого. Незаконне проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини. Знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду. Жорстоке поводження з тваринами. Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів. Створення або утримання місць розпусти і звідництва. Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією. Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність.

Тема 17. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення

Здоров'я населення як об'єкт кримінально-правової охорони.

Кримінальні правопорушення, що посягають на встановлений порядок обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або

прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів: аналіз юридичного складу злочину, відмежування від інших злочинів, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем відмежування від інших злочинів, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Незаконне публічне вживання наркотичних засобів.

Інші кримінальні правопорушення, що порушують встановлений порядок обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів (незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту; посів або вирощування снотворного маку чи конопель; викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням; незаконна організація або утримання місць для вживання одурманюючих засобів; незаконне виготовлення, підроблення, використання чи збут підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів; незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин.

Тема 18. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Загальна характеристика кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг.

Службова діяльність та професійна діяльність, пов'язана із наданням публічних послуг як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг. Класифікація кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг.

Кримінальні правопорушення, що посягають на нормальну службову діяльність в органах державної влади, місцевого самоврядування та інших юридичних особах публічного права.

Зловживання владою або службовим становищем. Здійснення народним депутатом України на пленарному засіданні Верховної Ради України голосування замість іншого народного депутата України. Перевищення влади

або службових повноважень працівником правоохоронного органу. Декларування недостовірної інформації. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Незаконне збагачення. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі. Провокація підкупу.

Кримінальні правопорушення, що посягають на нормальну службову діяльність в юридичних особах приватного права.

Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми.

Кримінальні правопорушення, що посягають на нормальну службову діяльність в юридичних особах як публічного, так і приватного права.

Службове підроблення. Службова недбалість. Зловживання впливом.

Кримінальні правопорушення, що посягають на нормальну професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг.

Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги. Підкуп особи, яка надає публічні послуги. Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань.

Тема 19. Аналіз рішень Європейського суду з прав людини в кримінальних справах

Справа «Шиянов проти України»(Заява № 12552/09). Справа «Холодков і Холодкова проти України» (Заява № 29697/08). Справа «Риженко проти України» (Заява № 55902/11). Справа «Гордієнко проти України» (Заява № 276209). Справа «Буглов проти України» (Заява № 28825/02). Справа «Щербаков проти України» (Заява № 39708/13). Справа «Кушнір проти України» (Заява № 42184/09). Справа «Космата проти України» (Заява № № 10558/11 і 28218/11). Справа «Басюк проти України» (Заява № 51151/10). Справа «Чумак проти України» (Заява № 60790/12). Справа «Прилуцький проти України» (Заява № 40429/08). Справа «Шульга проти України» (Заява № 40298/06). Справа «Тучін та Тучіна проти України» (Заява № 40458/08). Справа «Ігор Тарасов проти України» (Заява № 44396/05). Справа «Падура проти України» (Заява № 48229/10). Справа «Сінькова проти України» (Заява № 39496/11). Спільна окрема думка суддів Юдковської, Моток і Пацолая, яка частково не співпадає з позицією більшості. Рішення у справі «Ростовцев проти України» (Заява № 2728/16). Справа «Арская проти України» (Заява № 45076/05).

Змістовий модуль 3. Міжнародне кримінальне право і міжнародна кримінальна юстиція.

Тема 20. Становлення та розвиток міжнародно-правового співробітництва в боротьбі зі злочинністю

Історія розвитку міжнародного співробітництва у боротьбі зі злочинністю. Зародження і розвиток доктрини міжнародного кримінального права. Сучасне розуміння МКП, його відмінність від транснаціонального кримінального права і правової допомоги у кримінальних справах. Взаємозв'язок міжнародно-правових норм щодо співробітництва в боротьбі зі злочинністю з нормами національного права. Взаємодія норм МКП з нормами інституту міжнародної відповідальності, права миру і безпеки, права прав людини, міжнародного гуманітарного права. Етапи розвитку міжнародної кримінальної юстиції: Нюрнберзький, Токійський, Югославський (МКТЮ), Руандійський (МКТР) трибунали і МКС. Гібридні кримінальні суди. Альтернатива кримінальному правосуддю – правосуддя перехідного періоду.

Тема 21. Національна кримінальна юрисдикція: поняття, принципи. Особливості принципу універсальної юрисдикції

Поняття юрисдикції у доктрині та міжнародних нормативних актах. Юрисдикція держави: поняття і види. Принципи кримінальної юрисдикції держав: територіальний, персональний (активний, пасивний), захисту. Особливості принципу універсальної юрисдикції (справи Ейхмана, Піночета, Демократична Республіка Конго проти Бельгії (2000)). Кримінальне законодавство України про юрисдикцію. Колізія юрисдикцій держави і міжнародних кримінальних судів.

Тема 22. Міжнародне кримінальне право: поняття, джерела, загальні принципи

Поняття та предмет регулювання МКП. Джерела МКП, їх значення та ієрархія. Джерела внутрішнього права МКС. Загальні принципи МКП, їх зв'язок з принципами національного кримінального права. Принцип законності, недопустимість посилення на посадовий стан, відповідальність командирів, незастосування строків давності.

Тема 23. Міжнародний кримінальний суд: статус, судоустрій і юрисдикція

Нюрнберзький і Токійський військові трибунали, їх юрисдикція,

судоустрій, процедура провадження і правова оцінка діяльності. Міжнародні кримінальні трибунали щодо колишньої Югославії (МКТЮ) та щодо Руанди (МКТР): особливості утворення, юрисдикція, судоустрій, процедура провадження, значення найвідоміших справ: Тадіча, Блашкіча, Караджіча, Акаєсу. МКС: особливості утворення, окремий статус. Судоустрій МКС. Органи Суду та Асамблея держав-учасниць: функції, вимоги до кандидатур. Органи, що здійснюють допомогу потерпілим. Юрисдикція МКС за предметом, за колом осіб, за часом, за територією. Комплементарна юрисдикція МКС та її відмінність від юрисдикції попередніх трибуналів. Критерії прийнятності справи до провадження.

Тема 24. «Право Женеви»

Конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях. Конвенція про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі. Конвенція про поводження з військовополоненими. Конвенція про захист цивільного населення під час війни. Додатковий протокол що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів. Додатковий протокол щодо захисту жертв міжнародних збройних конфліктів. Третій додатковий протокол щодо запровадження додаткової відмітної емблеми.

1.2 Методи поточного контролю

Оцінювання знань студентів здійснюється відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів національного університету "Чернігівська політехніка"», погодженого вченою радою та затвердженого наказом ректора.

З дисципліни студент може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру і до 40% підсумкової оцінки – на екзамені.

Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із студентами під час лекцій та опитувань студентів. Бали, які набрані ЗВО за результатами активності на семінаах та за контрольну роботу, складають оцінку поточного контролю, яка фіксується в журналі оцінок в системі управління навчанням MOODLE і доступна ЗВО протягом семестру.

Семестровий контроль у вигляді екзамену проводиться під час сесії з трьома запитаннями: двома теоретичними (по 10 балів максимум за кожне) та одним практичним (20 балів максимум). Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до екзаменаційної оцінки. Ті студенти, які не виконали всі обов'язкові види робіт та за результатами роботи в семестрі набрали менше 20 балів, мають пройти повторний курс вивчення дисципліни. Взаємозв'язок між набраними балами і оцінкою наведений у розділі 12.

Якщо відповідь повна і зміст відповіді студента повністю відповідає сутності поставленого запитання, можна отримати від 33 до 40 балів. В тому випадку, коли студент виконує всі завдання без грубих помилок, можна отримати від 24 до 32 балів. Якщо при виконанні завдань студент допускає грубі помилки, і всі запитання вирішені менш, ніж на половину, можна отримати від 17 до 24 балів. За невиконання хоча б одного завдання, не можна отримати більше 16 балів.

Складання екзамену є обов'язковим елементом підсумкового контролю знань для студентів, які претендують на оцінку «добре» або «відмінно». Якщо студент виконав всі види робіт протягом семестру та набрав 60% підсумкової оцінки (тобто «задовільно»), то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати екзамен.

В випадку повторного складання екзамену всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний екзамен складається з трьома питаннями: двома теоретичними (по 30 балів максимум за кожне) та одним практичним (40 балів максимум). Екзаменаційні білети знаходяться у пакеті документів на дисципліну.

У випадку, якщо студент протягом семестру не виконав в повному обсязі передбачених робочою програмою всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані лабораторні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (20), він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів національного університету "Чернігівська політехніка"», погодженого вченою радою та затвердженого наказом ректора.»

Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.

Політика дотримання академічної доброчесності ґрунтується на «Кодексі академічної доброчесності Національного університету "Чернігівська політехніка"», погодженого вченою радою НУ "Чернігівська політехніка" та введеного в дію наказом ректора.

2. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Проблемні аспекти застосування закону про кримінальну відповідальність

1. Вечірко і Каплієнко 15 серпня 1999 р., знаходячись у стані алкогольного сп'яніння, з корисливих мотивів убили Мірошніченка. їх дії були кваліфіковані за ст. 93 КК України 1960 р., яка на той момент передбачала покарання у виді позбавлення волі на строк від восьми до п'ятнадцяти років або

смертної кари. Рішенням Конституційного Суду України від 29 груд. 1999 р. положення КК України, які передбачали смертну кару, були визнані неконституційними, а 22 лютого 2000 р. був прийнятий і 30 берез, того ж року набув чинності закон “Про внесення змін до Кримінального, Кримінально-процесуального та Виправно-трудоного кодексів України”, яким у системі покарань було передбачено новий вид покарання у виді довічного позбавлення волі.

Чи мав місце у даному випадку проміжний закон про кримінальну відповідальність? Закон у якій редакції може бути застосований до Вечірка і Каплієнка? Яке покарання може бути їм призначене?

2. Власенко протягом 2008 р. неодноразово примушувала свою малолітню дитину викрадати речі та гроші на ринках м. Харкова. У вересні 2008 р. її було затримано і кваліфіковано її дії як втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність, за яку передбачено покарання у виді обмеження волі на строк до п’яти років або позбавлення волі на той самий строк (ст. 304 КК України). Верховною Радою України 1 жовт. 2008 р. був прийнятий Закон “Про внесення змін до ст. 304 і 323 КК України щодо посилення відповідальності за злочини проти сім’ї та дітей”, яким за діяння, вчинене Власенко, було встановлене покарання у виді позбавлення волі на строк від чотирьох до десяти років. Цей закон був опублікований в “Урядовому кур’єрі” 24 жовт., в “Голосі України” 1 лист., в “Офіційному віснику України” 3 лист. 2008 р., у “Відомостях Верховної Ради України” 3 квіт. 2009 р. Відповідно до розділу II названого закону він “набирає чинності з дня його опублікування”.

Визначте, з якого моменту закон набув чинності? Чи має він зворотну дію? В яких межах може бути призначене покарання Власенко?

3. Приватний підприємець Мельник з грудня 2000 р. по 21 квітня 2002 р. включно здійснював виробництво дисків для лазерних систем зчитування (компакт-дисків) без отримання належної ліцензії. У 2002 р. 17 січ. Верховною Радою України був прийнятий Закон “Про особливості державного регулювання діяльності суб’єктів господарювання, пов’язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування”, яким КК України був доповнений ст. 203⁻¹, що передбачає кримінальну відповідальність за такі дії. За ч. 1 ст. 10 Закону він мав набути чинності “через шістьдесят календарних днів з дня опублікування”. Закон був надрукований: у “Віснику законів України” 14 лют. 2002 р., в електронних законодавчих базах 18 лют. 2002 р., в “Урядовому кур’єрі” 20 лют. 2002 р., в “Офіційному віснику України” 1 берез. 2002 р., у “Голосі України” 2 берез. 2002 р., а у “Відомостях Верховної Ради України” 26 квіт. 2002 р.

Які з названих публікацій є офіційними? Коли цей Закон набув чинності? Чи може він бути застосований до діяння, вчиненого Мельником?

4. У 2005 р. Олійник умисно знищив шляхом підпалу будинок Бутенка, в результаті чого також загинула старенька бабуся, яка мешкала в цьому будинку. Діяння Олійника було кваліфіковане судом за ч. 2 ст. 194 КК України і йому було призначене покарання у виді позбавлення волі строком на дванадцять років (санкція цієї норми передбачала покарання у виді позбавлення волі на строк від трьох до п'ятнадцяти років). Законом України від 15 квіт. 2008 р. в санкції ч. 2 ст. 194 КК було встановлене покарання у виді позбавлення волі на строк від трьох до десяти років.

Чи має цей закон зворотну дію? Які наслідки зворотної дії цього закону стосовно Олійника?

5. У серпні 2001 р. Грищенко, керуючи автомобілем у нетверезому стані, порушив правила безпеки дорожнього руху, внаслідок чого загинуло три особи. Відповідно до ч. 3 ст. 215 КК України 1960 р. за такий злочин було передбачене покарання у виді позбавлення волі на строк від трьох до п'ятнадцяти років із позбавленням права керувати транспортними засобами на строк до п'яти років або без такого. Відповідно до ч. 3 ст. 286 КК України 2001 р. за таке ж діяння передбачене покарання у виді позбавлення волі на строк від п'яти до десяти років із позбавленням права керувати транспортними засобами на строк до трьох років.

Чи має ч. 3 ст. 286 КК України 2001 р. зворотну дію в часі? Проаналізувавши зміст ч. 3 ст. 5 КК України 2001 р., дайте відповідь, в яких рамках може бути призначене покарання Грищенку?

6. Пізно ввечері 4 квіт. 2002 р. Кузнецов, знаходячись в парку культури і відпочину, вчинив хуліганство (ч. 1 ст. 296 КК України). У той же день (4 квіт. 2002 р.) в газеті “Урядовий кур’єр” був опублікований закон, яким були внесені зміни до санкції ч. 1 ст. 296 КК. У попередній редакції у цій санкції було передбачено покарання у виді штрафу до п'ятидесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арешту на строк до шести місяців або обмеження волі на строк до трьох років. Новим законом було передбачено покарання у виді штрафу від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арешту на строк до шести місяців або обмеження волі на строк до п'яти років. Відповідно до розділу II нового закону він набув чинності з дня його опублікування.

Коли новий закон набув чинності? Чи має він зворотну дію? Чи може він бути застосований до Кузнецова?

7. Громадянин Польщі Тарасевич їхав потягом з Румунії до Польщі, який частину шляху прямує територією України. В дорозі він посварився зі своїм попутником Павленком і вирішив його вбити. На останній станції Тарасевич підсипав в їжу Павленка отруту сповільненої дії. Павленко з'їв отруєну їжу,

коли потяг вже знаходився на території України, а помер від отруєння, коли потяг був вже на території Польщі.

У яких випадках злочин вважається вчиненим на території України? Чи можна визнати злочин Тарасевича вчиненим на території України? Чи може Тарасевич, будучи іноземним громадянином, бути притягнутий до кримінальної відповідальності в Україні?

8. Головний конструктор одного з українських авіабудівних підприємств Ващук у липні 2014 р. внаслідок неналежного виконання своїх службових обов'язків допустив порушення технічних вимог при встановленні двигунів на літак АН-24. У жовтні 2020 р. цей літак, здійснюючи міжнародний рейс, через названі порушення зазнав аварії над територією Молдови, внаслідок чого загинули екіпаж та всі пасажери.

Як у КК України вирішується питання про час і місце вчинення злочину? Що потрібно визнати часом вчинення злочину в даному випадку? Чи можна цей злочин визнати вчиненим на території України?

9. Громадянин України Монастирський, знаходячись у відрядженні у Вірменії, вчинив крадіжку чужого майна, за що був засуджений вірменським судом до двох років позбавлення волі. Це покарання він повністю відбув і повернувся в Україну.

Чи може Монастирський бути притягнутий в Україні до кримінальної відповідальності за дане кримінальне правопорушення, вчинене у Вірменії?

В а р і а н т: після повернення в Україну Монастирський знову вчинив крадіжку.

Чи може крадіжка, вчинена в Україні, кваліфікуватися як повторна? Чи має юридичне значення в Україні вирок вірменського суду?

10. Матяш з метою покататися верхи незаконно заволодів конем, який належав фермеру Давиденку. Проскакавши на коні певну відстань, він покинув його на лузі. Слідчий кваліфікував дії Матяша за ч. 1 ст. 289 КК України як незаконне заволодіння транспортним засобом. Своє рішення він обґрунтовував тим, що хоча відповідно до примітки до ст. 286 КК України коня і не можна визнати транспортним засобом, однак дії Матяша мають досить високий ступінь суспільної небезпечності, а з усіх статей КК України тільки ст. 289 передбачає відповідальність за діяння, подібне до того, яке вчинив Матяш.

Чи правильним є рішення слідчого?

Тема 2. Особливості призначення покарання

Питання для обговорення

1. Загальні засади призначення покарання.
2. Загальна характеристика обставин, які обтяжують чи пом'якшують покарання, їх значення.
3. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та правопорушення, вчинений у співучасті.
4. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.

Теми рефератів:

1. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення при складанні покарань за сукупністю кримінальних правопорушень.
2. Особливий порядок визначення остаточного покарання за сукупністю кримінальних правопорушень, коли призначені за окремі злочини різні види покарань не можуть бути складені.
3. Особливості призначення додаткових покарань за сукупністю кримінальних правопорушень.
4. Особливості призначення окремих видів покарань за сукупністю кримінальних правопорушень.
5. Типові помилки, що мають місце в судовій практиці, при призначенні покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

Практичні завдання

1. Гончарук з метою незаконного заволодіння проник у кабінку транспортного засобу. При спробі запуску двигуна він був затриманий власником автомобіля, за що його було засуджено за ч. 3 ст. 15 і ч. 1 ст. 289 КК до чотирьох років позбавлення волі.

Адвокат в апеляційній скарзі зазначив, що відповідно до ч. 3 ст. 68 КК за вчинення замаху на кримінальне правопорушення строк або розмір покарання не може перевищувати двох третин максимального строку або розміру найбільш суворого виду покарання, передбаченого в санкції статті Особливої частини КК, у зв'язку з чим просив призначити підзахисному три роки позбавлення волі застосувавши ст. 75 КК.

Вивчивши положення ч. 3 ст. 68 КК, дайте ґрунтовний висновок по справі. Чи підлягає апеляційна скарга задоволенню?

2. Караулова було засуджено за ст. 15, ч. 1 ст. 115 КК. Застосувавши ч. 3 ст. 68 КК, суд призначив підсудному покарання у виді позбавлення волі строком на 10 років.

В апеляційній скарзі адвокат просив покарання пом'якшити, мотивуючи це тим, що обставини, які обтяжують покарання, в справі відсутні, а його підзахисний визнав свою вину та добровільно повністю відшкодував потерпілому витрати на лікування. Тому потрібно одночасно застосувати положення ч. 3 ст. 68 КК та ст. 69 КК, у зв'язку з чим покарання у виді

позбавлення волі не може перевищувати 6 років 6 місяців.

Апеляційна інстанція своєю ухвалою залишила скаргу без задоволення, пославшись на те, що застосування ст. 69 КК при призначенні покарання не носить обов'язкового характеру, до того ж в цьому немає необхідності, оскільки покарання вже було знижено на підставі ст. 68 КК. Крім того, одночасне застосування положень ст. 68 КК і ст. 69 КК може призвести до призначення покарання з виходом за мінімальні межі санкції ч. 1 ст. 115 КК, що суперечить ч. 3 ст. 65 КК, а підстав для застосування ч. 1 ст. 69 КК немає.

Вивчивши положення зазначених статей, дайте аргументований висновок по справі. Вкажіть підстави та порядок застосування ст. 69 КК.

3. Кольцова за необережне заподіяння середньої тяжкості тілесних ушкоджень було засуджено за ст. 128 КК. Суд, вирішуючи питання про міру покарання, встановив що, узв'язку з тим, що підсудний досяг пенсійного піку, жодний зпередбачених у санкції ст. 128 КК видів покарання йому не можна призначити. З огляду на це суд застосував ч. 1 ст. 69 ККУкраїни і призначив штраф у розмірі 600 грн.

У касаційній скарзі прокурор просив вирок скасувати, мотивуючи це тим, що покарання було призначене з порушенням вимог ч. 2 ст. 53 та ч. 1 ст. 69 КК

Вивчивши положення зазначених статей, дайте аргументований висновок по касаційній скарзі прокурора.

4. Іщенко за використання завідомо підробленого посвідчення "Ветерана праці" було засуджено за ч. 3 ст. 358 КК. Враховуючи щире каяття, активне сприяння розкриттю кримінального правопорушення, літній вік та стан здоров'я винного, наявність утриманців, суд застосував ч. 1 ст. 69 КК і призначив підсудному штраф у розмірі 30 000 грн з розстрочкою щомісячних відрахувань у сумі 5.000 грн строком на 6 місяців.

У касаційній скарзі прокурор просив вирок скасувати, посилаючись на те, що, по-перше, призначаючи більш м'яке покарання, суд порушив вимоги ч. 1 ст. 69 КК, а, по-друге, сума штрафу підлягає сплаті в повному обсязі у місячний термін і не може бути розстрочена.

Дайте аргументований висновок по справі. Чи допустив суд помилки при призначенні покарання? Чи підлягає касаційна скарга задоволенню?

5. Кучер засуджений за хуліганство за ч. 1 ст. 296 КК до 5 років обмеження волі. Після відбування двох років він вчинив у кримінально-виконавчій установі умисне вбивство з використанням незаконно виготовленого ним фінського ножа. У ході розслідування було встановлено, що ще до засудження за хуліганство Кучер вчинив крадіжку.

Суд засудив Кучера за крадіжку за ч. 1 ст. 185 КК до 2 років виправних робіт; за вбивство за ч. 1 ст. 115 КК - до 9 років позбавлення волі і за виготовлення фінського ножа за ч. 2 ст. 263 КК до 3 років позбавлення волі.

Детально опишіть порядок (етапи) призначення остаточного

покарання в цьому випадку, вказуючи на ті норми (статті і частини статей) КК. на підставі яких повинне бути призначене покарання.

6. Кретов визнаний винним у тому, що у березні 2022 р. вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 5 ст. 186 КК, а через місяць – кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 286 КК. Суд засудив Кретова за ч. 5 ст. 186 КК до 13 років позбавлення волі, а за ч. 1 ст. 286 КК – до 3 років обмеження волі. За сукупністю кримінальних правопорушень суд призначив Кретову шляхом повного складання 16 років позбавлення волі з конфіскацією майна і позбавленням права керувати транспортними засобами.

Дайте аргументований висновок у справі й визначте, чи правильно суд застосував положення ст. 70 і 72 КК відносно основного і додаткових покарань. Укажіть, які помилки допущені судом і яке остаточне покарання може бути призначене Кретову за сукупністю кримінальних правопорушень?

7. Зубов, будучи засудженим за ст. 196 КК до 1 року виправних робіт з утриманням із заробітку 10%, після закінчення 6 місяців вчинив кримінальне правопорушення передбачене ст. 128 КК, за який суд призначив йому 2 роки виправних робіт з утриманням із заробітку 20%. На підставі ст. 71 КК за сукупністю вироків Зубову було призначено 2 роки і 6 місяців виправних робіт з утриманням із заробітку 30%.

Вивчивши положення ст. 71, 72 КК, дайте висновок у справі.

8. Зуйко, засуджений за ч. 1 ст. 152 КК до 4 років позбавлення волі, по відбутті 2 років позбавлення волі вчинив в установі виконання покарань корисливе вбивство, за яке суд призначив йому за п. 6 ч. 2 ст. 115 КК 15 років позбавлення волі. Застосовуючи ст. 71 КК, суд до 15 років позбавлення волі за вбивство приєднав 4 роки за зґвалтування і остаточно визначив за сукупністю вироків 19 років позбавлення волі з конфіскацією майна.

Адвокат в апеляційній скарзі вказав, що суд мав право не приєднувати покарання, призначене за попереднім вироком, а повинен був поглинути його покаранням, призначеним за останнім вироком. Крім того, в скарзі зазначалось, що суд порушив вимоги ч. 3 ст. 71 КК, коли приєднав до основного покарання, призначеного за сукупністю вироків, конфіскацію майна. Однак апеляційна інстанція залишила скаргу адвоката без задоволення, мотивуючи це тим, що ст. 71 КК не передбачає можливості поглинання покарання, якщо за сукупністю вироків остаточне покарання призначається у виді позбавлення волі на певний строк. Відносно конфіскації майна апеляційний суд зазначив, що ст. 71 КК вказує на можливість приєднання додаткових покарань до основного покарання, що остаточно призначено за сукупністю вироків, а конфіскація майна прямо передбачена в санкції ч. 2 ст. 115 КК.

Дайте аргументований висновок у справі. Вивчивши положення ст. 71

КК, детально проаналізуйте доводи адвоката і апеляційної інстанції.

9. Синюкову, засудженому за п. 1 ч. 2 ст. 115 КК призначене довічне позбавлення волі, на підставі ч. 2 ст. 87 КК в порядку помилування довічне позбавлення волі замінене 25 роками позбавлення волі. Відбуваючи покарання, Синюков через 6 місяців спричинив умисні тяжкі тілесні ушкодження іншому засудженому, за що був засуджений за ч. 2 ст. 121 КК до 10 років позбавлення волі.

Визначте, яке остаточне покарання повинно бути призначено Синюкову за сукупністю вироків?

10. Судом в якості покарання було призначено конфіскацію майна, яка не була виконана протягом тривалого часу через завантаженість відповідних органів .

Чи можна визнати ухиленням від відбування покарання невиконання вироку протягом тривалого часу?

Тема 3. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки

Питання для обговорення

1. Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки.

2. Створення злочинної організації, терористичної групи та інших злочинних об'єднань:

- створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній (ст. 255 КК);
- бандитизм (ст. 257 КК);
- терористичний акт(ст. 258 КК);
- створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань (ст. 260 КК).

3. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами :

- викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем (ст. 262 КК);
- незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК);
- незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв (ст. 263-1 КК);

- недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів (ст. 264 КК).

Тема 4. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності

Питання для обговорення

1. Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти громадського порядку і моральності.
2. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку:
 - групове порушення громадського порядку (ст. 293 КК);
 - масові заворушення (ст. 294 КК);
 - заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку (ст. 295 КК);
 - хуліганство(ст. 296 КК).
3. Кримінальні правопорушення проти моральності:
 - наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого (ст. 297 КК);
 - створення або утримання місць розпусти і звідництво (ст. 302 КК);
 - сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією (ст. 303 КК);
 - втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність (ст. 304 КК).

Тема 5. Становлення та розвиток міжнародно-правового співробітництва в боротьбі зі злочинністю

Завдання: здійснити правовий аналіз міжнародних договорів

Назва договору	Дата підписання	Дата ратифікації	Дата набуття чинності
Договір між Україною і Китайською Народною Республікою про правову допомогу у цивільних та кримінальних справах	31.10.1992	05.02.1993	19.01.1994
Договір між Україною і Республікою Польща про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах	24.05.1993	04.02.1994	14.08.1994

Договір між Україною і Литовською Республікою про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах	07.07.1993	17.02.1993	20.11.1994
Договір між Україною і Республікою Молдова про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах	13.12.1993	10.11.1994	24.05.1995
Договір між Україною і Естонською Республікою про правову допомогу та правові відносини у цивільних та кримінальних справах	15.02.1995	22.11.1995	17.05.1996
Договір між Україною і Республікою Грузія про правову допомогу та правові відносини у цивільних та кримінальних справах	09.01.1995	22.11.1995	05.12.1996
Договір між Україною і Латвійською Республікою про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах	23.05.1995	22.11.1995	12.07.1996
Договір між Україною і Монголією про правову допомогу у цивільних та кримінальних справах	27.06.1995	01.11.1996	01.08.2002
Договір між Україною і Канадою про взаємну правову допомогу у кримінальних справах	23.09.1996	17.12.1997	01.03.1999
Угода між Урядом України та Урядом Сполученого Королівства Великої Британії і Північної Ірландії про арешт і конфіскацію доходів та знарядь, пов'язаною зі злочинною діяльністю, за винятком незаконного обігу наркотиків	18.04.1996	01.11.1996	01.04.1997
Угода між Урядом України та Урядом Сполученого Королівства Великої Британії і Північної Ірландії про надання взаємодопомоги у боротьбі з незаконним обігом наркотиків	18.04.1996	01.11.1996	01.04.1997

Тема 6 Міжнародний кримінальний суд: статус, судоустрій і юрисдикція

Питання для обговорення

1. Окресліть поняття злочину міжнародного характеру.
2. Назвіть складові системи злочинів міжнародного характеру.
3. Назвіть та охарактеризуйте злочини міжнародного характеру, які посягають на нормальне здійснення міжнародних відносин.
4. Назвіть та охарактеризуйте злочини міжнародного характеру, які посягають на нормальне здійснення міжнародних економічних відносин.
5. Назвіть та охарактеризуйте злочини міжнародного характеру, які посягають на особу, майнові та інші права, моральні цінності та норми суспільства.
6. Назвіть та охарактеризуйте злочини міжнародного характеру, передбачені спеціальними конвенціями.

Додаткові завдання

**Презентувати Римський статут Міжнародного Кримінального Суду
(здобувачам матеріал розподілити за частинами)**

Тема 7. «Право Женеви»

Питання для обговорення

1. Конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях.
2. Конвенція про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі.
3. Конвенція про поводження з військовополоненими.
4. Конвенція про захист цивільного населення під час війни.
5. Додатковий протокол що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів.
6. Додатковий протокол щодо захисту жертв міжнародних збройних конфліктів.
7. Третій додатковий протокол щодо запровадження додаткової відмітної емблеми.

Рекомендована література

Базова

1. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник / В. Я. Тацій, В.І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 768 с.
2. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Бойко А. М., Брич Л. П., Задоя К. П., Мельник М. І., Письменський Є. О., Ришелюк А. М. та ін. Вид. 11. Київ : Дакор, 2019. 1360 с.
3. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / В. Я. Тацій, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. ; за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 6-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2020. 768 с.
4. Кримінальне право України (Загальна та Особлива частини): посіб. для підгот. до зовніш. незалеж. оцінювання / В. І. Тютюгін, М. А. Рубашенко; відп. ред. В. І. Тютюгін. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2021. 336 с.
5. Нільс Мельцер. Міжнародне гуманітарне право: загальний курс. МКЧХ, 2021. 398 с
6. Commentary on the Law of the International Criminal Court / Edited by Mark Klamberg. Brussels: Torkel Opsahl Academic EPublisher. 2017. 819 p.
7. Stahn C. A Critical Introduction to International Criminal Law Oxford University Press, 2018. 464 p.

Допоміжна

1. Берзін П.С. Кримінальне право України. Загальна частина. Підручник у 3-х томах. Том 1. Загальні засади. 2-ге вид., виправ. і доп. К. : ВД «Дакор», 2019. 562 с.
2. Boister, N. An Introduction to Transnational Criminal Law: Edition 2. Oxford University Press. 2018. 512 p.
3. Bassiouni C. International Extradition: United States Law and Practice (6th Edition). Oxford International Law Library. 2014. 1328 p.
4. Senatorowa Oksana. Die Ukraine und der Internationale Strafgerichtshof: Der lange Weg zur Gerechtigkeit. Ukraine-analysen NR. 208, 06.11.2018. P. 7–11. URL: <http://www.laender-analysen.de/ukraine/pdf/UkraineAnalysen208.pdf>
5. Oksana Senatorova. Prosecution of International Crimes Committed in Ukraine: Current Challenges and Perspectives. Religion & Gesellschaft in Ost und West. 2022. NR. 4.
6. Senatorowa Oksana. Special Tribunal for the Crime of Aggression Against Ukraine: Filling in the Gaps and Avoiding the Pitfalls. Ukraine-Analysen. July 2022. Nr. 270.
7. Сенаторова О. В. «Міжнародний кримінальний суд: в чому проблеми юрисдикції щодо війни в Україні та як їх вирішити?» // сайт Центру Міжнародного Гуманітарного Права і Перехідного Правосуддя. 28 жовтня 2020

p. URL: <https://ihlaw.org/mizhnarodnyj-kryminalnyj-sud-ukrayina/>

8. Сенаторова О. В. Принципи Нюрнберзького процесу як основа міжнародної кримінальної юстиції. Теорія і практика правознавства. 2011. № 1(1). 9. Теорія та практика міжнародного кримінального права: підручник / [Зелінська Н.А., Андрейченко С.С., Дрьоміна-Волок Н.В., Коваль Д.О.; за ред. проф. Зелінської Н.А.]. Одеса: Фенікс, 2017. 10. Хавронюк М. І. Сучасне загальноєвропейське кримінальне законодавство: проблеми гармонізації: монографія. Київ: Істина, 2005. 264 с

9. Ємельянов В.П. Кримінальне право України: Загальна частина. Основні питання вчення про злочин : наук.-практ. посіб. / В.П. Ємельянов. Х.: Право, 2018. 142 с.

10. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник. К. : Фенікс, 2018. 394 с.